

weten
wat
werkt

bij leren
ontdekken

Verslag Landelijke Kennistafel Onderzoekend en Ontwerpend Leren

3 maart 2021

Woensdagmiddag 3 maart komen de leden van de Landelijke Kennistafel OOL online bijeen in Teams. Zij worden bijgepraat over de vorderingen van hun website Weten Wat Werkt bij leren ontdekken en er staan twee inspirerende presentaties op het programma: van Henk Mulder, bestuurder van Stichting Archipel, en van Nanda Zonjee, leerkracht van de Benedictusschool in Heiloo.

Uit de update van inhoudelijk voorzitter Juliëtte Walma van der Molen die de bijeenkomst aftrapt, blijkt dat het projectteam van de Kennistafel de afgelopen maanden niet heeft stilgezeten: de website 'Weten Wat Werkt bij leren ontdekken' is al een heel eind gevorderd. De site, die is 'opgehangen' aan de website van het [Platform Samen Onderzoeken](#), bevindt zich nog 'onder water', maar de leden van de Kennistafel hebben een [link](#) gekregen om de vorderingen te kunnen bewonderen.

Rijk gevuld

Voor nu is het [thema 'Nieuwsgierigheid'](#), mede dankzij de inbreng van de leden van de Kennistafel, al rijk gevuld. Onder alle zes de tegels vind je teksten, praktijkvoorbeelden, producten, instrumenten, artikelen en foto's. Het ziet er prachtig uit, maar de content is zeker niet in beton gegoten. De leden van de Kennistafel hebben op dit moment geen aanvullingen, blijkt later in het tweede deel van de bijeenkomst, maar wie de komende tijd toch nog een mooi voorbeeld of product tegenkomt of bedenkt, kan dat doorgeven aan het projectteam (h.vandenbemt@gmail.com).

Aan de zes tegels (en subtegels) van het thema 'Professionalisering', dat volgens hetzelfde stramien wordt uitgewerkt als het thema 'Nieuwsgierigheid', wordt momenteel hard gewerkt. Voor de eerste drie tegels (en subtegels) zijn de inleidende teksten inmiddels geschreven en het verzamelen van content is in volle gang. Ook voor de invulling van dit thema kunnen leden van de Kennistafel suggesties doorgeven aan het projectteam.

En daarna?

Als de website klaar is – voorjaar 2021 – zit het werk van de Kennistafel er in formele zin op. Het project loopt dan af. Maar omdat dit zo'n inspirerende en productieve groep mensen is gebleken, heeft het projectteam het voornemen om een nieuwe subsidieaanvraag te doen zodat de Kennistafel kan worden voortgezet. De vraag is: als dat lukt, wat zouden we dan als Kennistafel willen gaan doen?

Die vraag is niet aan dovemansoren gesteld, zo blijkt. In een eerste korte brainstorm passeren allerlei suggesties de revue, bijvoorbeeld: meer thema's uitwerken in tegels, andere soorten ondersteuning ontwikkelen, bijvoorbeeld voor schoolbesturen, een 'digitale community' opzetten waar mensen vragen kunnen stellen en ideeën kunnen uitwisselen, acties bedenken en uitvoeren om de thema's écht te laten landen in de praktijk en actief verbinding maken met scholen.

“De leden van de Kennistafel lopen over van ideeën om onderzoekend en ontwerpend leren te versterken”

De leden van de Kennistafel lopen kortom over van ideeën om onderzoekend en ontwerpend leren te versterken. Als de Kennistafel vervolgsubsidie krijgt, is dit een belangrijk punt op de agenda van de volgende bijeenkomst.

Het goede gesprek voeren

Henk Mulder is bestuurder van Stichting Archipel, die twintig scholen en kindcentra onder haar hoede heeft in het oosten van het land (regio Zutphen). Henk staat in zijn presentatie stil bij de vraag welke rol de bestuurder kan vervullen bij het stimuleren van onderzoekend en ontwerpend leren.

We weten allemaal dat de schoolleider hierin een essentiële rol speelt, maar uit het verhaal van Henk blijkt dat ook het bestuur hierbij een rol van betekenis vervult. De bestuurder formuleert niet alleen strategisch beleid, maar kan ook de directies en teams van de scholen enthousiasmeren en stimuleren om werk te maken van onderzoekend en ontwerpend leren. Allereerst is het dan ook belangrijk dat bestuurders zich ervan bewust zijn dat zij hier invloed op hebben, vindt Henk.

De ervaringen van Henk laten zien dat het van belang is dat je als bestuurder zelf affiniteit hebt met het thema. Dan ben je beter in staat om 'het goede gesprek' te voeren met de directies van de scholen: hoe kijk jij tegen onderwijs aan? Hoe zorg je ervoor dat het onderwijs op jouw school interactiever wordt en dat kinderen worden uitgedaagd om hun eigen vragen te onderzoeken? Dat je als bestuurder met elke school dit gesprek voert, vindt Henk heel erg belangrijk. De bestuurder moet met schoolleiders niet alleen praten over de opbrengsten en resultaten van de scholen, maar ook over de visie op onderwijs en over onderwijsinhoudelijke zaken, zoals onderzoekend en ontwerpend leren. De bestuurder laat het niet bij dit gesprek. Vervolgens is het zaak om dit warm te houden en te monitoren of de scholen werkelijk aan de slag gaan met onderzoekend en ontwerpend leren.

Leeromgeving Onderzoekscultuur

Als aanvulling op het verhaal van Henk wordt opgemerkt dat er vanuit het Platform Samen Onderzoeken de digitale Leeromgeving Onderzoekscultuur wordt gelanceerd die een rol kan spelen in dit gesprek. De leeromgeving ondersteunt scholen en schoolbesturen in het po, vo en mbo om op een onderzoekende manier te werken aan onderwijsontwikkeling en is te bezoeken op www.onderzoekscultuur-scholen.platformsamemonderzoeken.nl.

Inspiratiemappen

De tweede presentatie is van Nanda Zonjee, die als leerkracht heeft meegewerkt aan de ontwikkeling van de inspiratiemappen [Onderzoekend en ontwerpend spelen](#) (kleuters) en [Onderzoekend en ontwerpend leren](#) (midden- en bovenbouw). Nanda maakte deel uit van de ontwikkelgroep 'Onderzoekend en ontwerpend spelen en leren', die de mappen met begeleiding van Edith Louman (iPabo Amsterdam) ontwikkelde. De groep werkte tientallen OOL-activiteiten uit, die zijn gebundeld in de inspiratiemappen. De mappen bevatten geen bestaande activiteiten, maar zijn allemaal door de ontwikkelgroep bedacht en uitgewerkt, vertelt Nanda met gepaste trots.

De inspiratiemappen zijn rijk geïllustreerd met foto's en tekeningen, ogen vrolijk en zijn zeer overzichtelijk. De activiteiten zijn geordend in thema's, zoals 'Voelen maar!', 'Hoe werkt dit?', 'Onderzoek jezelf!', 'Kunnen wij dat ook?' of 'Wat gebeurt er?'. Elke activiteit is op dezelfde manier beschreven op maximaal 2 A4 en in een kadertje is opgesomd wat je nodig hebt om de activiteit te doen. Dat zijn bijna altijd huis- tuin- en keukenmaterialen die makkelijk voorhanden zijn. Dat de inspiratiemappen populair zijn, is niet verwonderlijk: ze zijn zeer praktijkgericht en laagdrempelig, en ze geven leerkrachten inspiratie en houvast om met hun eigen groep aan de slag te gaan met onderzoekend en ontwerpend leren.

De mappen zijn online te downloaden, maar zijn ook gedrukt. Vanaf [deze website](#) is de map voor de midden-en bovenbouw te bestellen.

De volgende bijeenkomst van de Landelijke Kennistafel OOL is op 19 mei 2021